

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
освітнього компонента

Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів
(назва освітнього компонента)

підготовки _____ **бакалавра** _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **231 Соціальна робота** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Розробник: Чернета Світлана Юріївна, доктор педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Чернета С.Ю.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С.Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. ОС бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>150/ 5</u>		Рік навчання <u>4</u>
		Семестр <u>7</u> -ий
		Лекції <u>24</u> год.
ІНДЗ: <u>є</u>		Практичні (семінарські) <u>26</u> год.
	Лабораторні _____ год.	
	Індивідуальні _____ год.	
Мова навчання	Самостійна робота <u>90</u> год.	
	Консультації <u>10</u> год.	
	Форма контролю: екзамен	
		Українська мова

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Чернета Світлана Юрївна,

Науковий ступінь доктор педагогічних наук,

Вчене звання доцент

Посада завідувачка кафедри, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація

Телефон +380506756783,

Електронна пошта Cherneta.Svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Освітній компонент «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Вивчається в сьомому семестрі, формою підсумкового контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 5 кредитів (150 годин), у тому числі: 24 годин лекційних, 26 год. практичних, 10 год. консультації та 90 год. самостійної роботи.

Вивчення освітнього компонента «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх фахівців із соціальної роботи, соціальних педагогів, їх готовності кваліфіковано і майстерно виконувати свої професійні обов'язки щодо соціально-правового захисту окремих категорій клієнтів, забезпечить оволодіння сучасними теоретичними і прикладними знаннями з аналізу та застосування норм права, допомагатиме подальшому професійному зростанню в умовах удосконалення правового регулювання соціальної сфери.

- **Пререквізити:** Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до соціальної роботи», «Правове забезпечення соціальної роботи», «Документування в соціальній роботі».

Постреквізити: Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для подальшого вивчення ОК «Соціальний супровід сім'ї», написання курсової роботи з теорії та технологій соціальної роботи, кваліфікаційної роботи, стажерської практики.

2. Мета - засвоєння здобувачами освіти теоретичних засад соціально-правового захисту,

визначення правового статусу різних категорій клієнтів, окремі аспекти правового регулювання взаємодії соціальних інститутів та громадян, формування основних умінь і навичок, застосування норм права у професійній діяльності соціального працівника.

Завдання освітнього компонента: розкриття змісту основних нормативно-правових документів, які забезпечують організацію діяльності фахівця із соціальної роботи; аналіз норм правових документів, які регламентують професійну діяльність в цілому та організацію діяльності у соціальній сфері, враховуючи кожного учасника цього процесу, зокрема; сформулювати знання здобувачів освіти про правове регулювання відносин між батьками та дітьми, про обов'язки та відповідальність неповнолітніх, про освіту та охорону праці та інших категорій клієнтів; виробити вміння знаходити, отримувати, систематизувати і використовувати інформацію з усних, друкованих і електронних джерел; виробити вміння розробки на основі типових, документів для організації соціально-правового захисту різних категорій клієнтів, їх соціально-правового супроводу та практичної діяльності фахівців із соціальної роботи.

3. Освітній компонент спрямований на формування *інтегральної компетентності* (здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної і соціально-педагогічної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов);

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахових компетентностей:

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

ФК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

ФК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

ФК 12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту; сприяти соціальній інтеграції вразливих категорій населення, дітей та молоді з інвалідністю у соціальному середовищі.

ФК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.

ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної, соціально-педагогічної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи і

соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних, реабілітаційних та інших заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально- 5 політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків, різних видів насильства та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку, консультаційну допомогу й насажувати клієнтів.

ПРН 18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

ПРН 25. Здійснювати соціально-педагогічну і соціально-правову підтримку, соціальну інтеграцію вразливих категорій населення, дітей та молоді з інвалідністю у соціальному середовищі.

Soft skills: вміння будувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні:* *вправи.*

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного працівника; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

3. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма Контролю ¹ / Бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретично-методологічні основи соціально-правового захисту в Україні						
Тема 1. Поняття соціально-правового захисту	8	2	-	5	1	ДС, ПР, ДБ/

Тема 2. Міжнародні та вітчизняні стандарти соціально-правового захисту	7	-	2	5	-	ДС, ПР, ДБ/2,5
Разом за модулем 1	15	2	2	10	1	2,5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Правові механізми захисту різних категорій громадян						
Тема 3. Правовий захист шлюбно-сімейних відносин. Захист особистих (немайнових) та майнових прав подружжя	10	2	2	5	1	РЗ/К/2,5
Тема 4. Правове регулювання відносин між батьками та дітьми	8	2	-	5	1	ДС, ПР, ДБ/
Тема 5. Правовий супровід соціальної роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування	8	2	2	3	1	ДС, ПР, ДБ/2,5
Тема 6. Захист прав ВІЛ-інфікованих громадян	7	2	2	3	-	ДС, ПР, ДБ/2,5
Тема 7. Соціально-правовий захист бездомних та безпритульних дітей	7	-	2	5	-	ДС, ПР, ДБ/2,5
Тема 8. Соціально-правовий захист осіб, які зазнали насилля	7	2	2	3	-	ДС, ПР, ДБ/2,5
Тема 9. Соціально-правовий супровід суб'єктів пробації	9	2	2	4	1	ДС, ПР, ДБ/2,5
Тема 10. Трудові гарантії та матеріальна підтримка вагітних жінок, молодих мам, дітей та молоді	9	-	2	6	1	ДС, ПР, ДБ/2,5
Тема 11. Законодавче забезпечення реалізації житлових та майнових прав неповнолітніх. Реалізація права на успадкування неповнолітніми	8	2	-	6	-	ДС, ПР, ДБ/
Тема 12. Соціальний супровід неповнолітніх правопорушників	9	-	2	6	1	ДС, ПР, ДБ/2,5
Разом за модулем 2	82	14	16	46	6	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Соціальна допомога громадянам в Україні						
Тема 13. Соціальна допомога сім'ям з дітьми	11	2	2	6	1	ДС, ДБ/2,5
Тема 14. Соціальна	10	-	2	8	-	РЗ/К/2,5

допомога особам з інвалідністю						
Тема 15. Загальні засади реалізації права на пенсію в Україні	11	2	-	8	1	РЗ/К/
Тема 16. Соціальний захист сімей учасників АТО та війни.	10	2	2	6	-	РЗ/К/2,5
Тема 17. Щомісячна адресна допомога внутрішньо переміщеним особам	11	2	2	6	1	ДС, ДБ/2,5
Разом за модулем 3	53	8	8	34	3	10
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60/Г
МКР 1						10
МКР 2						30
МКР 3						20
ІНДЗ						7,5
Всього годин/ Балів						100
	150	24	26	90	10	

Примітки: ^{1/} Методи та форми контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, ПР – презентація, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль І. Теоретично-методологічні основи соціально-правового захисту в Україні		
1.	Знайти в ЗМІ та Інтернеті інформацію про порушення прав, свобод людини у сучасному суспільстві	5
2.	Знайти в ЗМІ та Інтернеті інформацію про захист прав дітей в Україні та за кордоном	5
Змістовий модуль ІІ. Правові механізми захисту різних категорій громадян		
3.	Навести приклади з різноманітних джерел фіктивних чи фактичних шлюбів. Прокоментувати причини їх утворення..	5
4.	Проаналізувати судові рішення про поділ майна подружжям	5
5.	Знайти в ЗМІ та Інтернеті інформацію про позбавлення батьківських прав.	3
6.	Розробити програму залучення здобувачів освіти до первинної профілактики ВІЛ-інфекції	3
7.	Проаналізувати причини виникнення безпритульності та розробити механізм залучення таких дітей до громадських ініціатив (подати у таблиці)	5
8.	Розробити програму виявлення проявів сімейного насильства	3
9.	Проаналізувати зміст пробаційних програм Польщі	4
10.	Визначити напрями соціальної молодіжної політики в Україні і у 3 країнах світу (на вибір) Порівняти види соціальної роботи з молоддю в Україні та Польщі	6

11.	Розкрити зміст державних програм для молодих сімей, які діють в Луцькій ТГ	6
12.	Зробити порівняльну таблицю майнових та житлових прав повнолітніх та неповнолітніх	6
Змістовий модуль III. Соціальна допомога громадянам в Україні		
13.	Проаналізувати порядок отримання статусу «Мати-героїня» в різних країнах	6
14.	Порівняти види соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства в різних країнах	8
15.	Проаналізувати систему, принципи та суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення.	8
16.	Проаналізувати інформацію щодо соціального захисту учасників війни у Луцькій громаді	6
17.	Розробити алгоритм забезпечення щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам	6
	Разом	90

5. Індивідуально науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуально-дослідне завдання (ІНДЗ) видаються здобувачам освіти на першому занятті, і виконуються здобувачем самостійно у письмовій формі при консультуванні з викладачем.

Якщо завданням є розробка програми, то вона має включати мету, завдання, форми, методи, принципи, підходи, результат.

Завдання здобувач освіти виконує відповідно до порядкового номера в журналі академічної групи (наприклад, 1 та 7 здобувач освіти за алфавітом виконує 1 завдання і т.д.). Максимальний бал за **ІНДЗ 7,5 бали**.

Завдання

1. Розробити програму виявлення проявів сімейного насилля
2. Розробити програму залучення здобувачів освіти до первинної профілактики ВІЛ-інфекції
3. Проаналізувати причини виникнення безпритульності та розробити механізм залучення таких дітей до громадських ініціатив
4. Розробити соціальну рекламу щодо захисту осіб з інвалідністю
5. Розробити алгоритм або схему (критерії, принципи) захисту, підтримки багатодітних та малозабезпечених сімей
6. Розробити методичні матеріали для проведення консультації з клієнтом з питань спадкування за законом

Критерії оцінювання ІНДЗ

7,5 балів - здобувач освіти самостійно виконує завдання, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь з визначенням обов'язкових структурних елементів; зміст програми спрямований на досягнення поставленої мети; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання поставлених ситуацій; вкінці робить висновок, який органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.

6 балів - здобувач освіти самостійно виконує завдання, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь з визначенням обов'язкових структурних елементів; зміст програми спрямований на досягнення поставленої мети, підібрані форми та методи дещо однотипні; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок впливає із проблеми, яка аналізується; у роботі є недоліки: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди обгрунтовані, не підкріплені фактичним матеріалом, переходи між ними не є вмотивованими.

5 балів - здобувач освіти самостійно виконує завдання, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь з визначенням обов'язкових структурних елементів; зміст програми спрямований на досягнення поставленої мети, підібрані форми та методи

дещо однотипні та застарілі, що вплине на досягнення мети; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить один доречний аргумент; вдало добирає лексичні засоби; висновок впливає із проблеми, яка аналізується; у роботі є недоліки: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди обґрунтовані, не підкріплені фактичним матеріалом, переходи між ними не є вмотивованими.

4 бали - здобувач освіти самостійно виконує завдання, подекуди не логічно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь з визначенням обов'язкових структурних елементів; зміст програми спрямований на досягнення поставленої мети; підібрані форми та методи дещо не системно підібрані, що вплине на досягнення мети; не завжди вдало добирає лексичні засоби; висновок не повною мірою розриває зміст викладеного.

3 бали - здобувач освіти самостійно виконує завдання, подекуди не логічно та не послідовно, зустрічаються стилістичні, граматичні помилки; зміст програми спрямований на досягнення поставленої мети; підібрані форми та методи дещо не системно підібрані, що вплине на досягнення мети; не завжди вдало добирає лексичні засоби; висновок не повною мірою розриває зміст викладеного.

2 бали - здобувач освіти самостійно виконує завдання, подекуди не послідовно, часто зустрічаються стилістичні, граматичні помилки, наявні не всі з визначенням обов'язкових структурних елементів; зміст програми спрямований на досягнення поставленої мети; підібрані форми та методи дещо не системно підібрані, що вплине на досягнення мети; не завжди вдало добирає лексичні засоби; висновок не повною мірою розриває зміст викладеного.

1 бал - здобувач освіти подекуди не логічно та не послідовно викладає матеріал, часто зустрічаються стилістичні, граматичні помилки, більшість з визначених обов'язкових структурних елементів відсутня; зміст програми не спрямований на досягнення поставленої мети; підібрані форми та методи підібрані не коректно, що вплине на досягнення мети; не завжди вдало добирає лексичні засоби; висновок не розриває зміст викладеного.

0 балів - здобувач освіти не логічно та не послідовно викладає матеріал, який не стосується теми, зустрічаються стилістичні, граматичні помилки, більшість з визначених обов'язкових структурних елементів відсутня; зміст програми не спрямований на досягнення поставленої мети; підібрані форми та методи підібрані не коректно, що вплине на досягнення мети; не завжди вдало добирає лексичні засоби; висновок не розриває зміст викладеного.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, робота в малих групах, індивідуальна робота, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у

формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з освітнього компонента підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дефлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V.

Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів.**

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;

- завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на іспит.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Орієнтовні питання іспиту

1. Теоретична та правова база Конвенції про права дитини.
2. Конвенція про освіту та виховання дітей.
3. Завдання Сімейного кодексу. Учасники сімейних відносин.
4. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків.
5. Шлюб. Державна реєстрація шлюбу.
6. Недійсність шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу.
7. Права та обов'язки подружжя по утриманню.
8. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей.
9. Права батьків і дітей на майно.
10. Обов'язок батьків по утримуванню дітей і його виконання.
11. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків та його виконання.
12. Трудові права неповнолітніх.
13. Реалізація трудових прав вагітних жінок, молодих мам та неповнолітніх
14. Соціально-правовий захист осіб, які зазнали насилля
15. Попередження всіх форм сімейного насилля
16. Соціально-правовий захист членів неблагополучних сімей
17. Правовий захист дітей, які опинились в складних життєвих обставинах
18. Захист прав ВІЛ-інфікованих громадян
19. Соціально-правовий захист бездомних та безпритульних дітей
20. Соціальний супровід неповнолітніх правопорушників
21. Розробити алгоритм правового супроводу окремої категорії сім'ї з конкретної проблеми
22. Правовий захист осіб з інвалідністю
23. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.
24. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
25. Органи і служби у справах дітей: повноваження, напрями діяльності, особливості залучення інших фахівців.
26. Теоретична та правова база Конвенції про права дитини.
27. Конвенція про освіту та виховання дітей.
28. Завдання Сімейного кодексу. Учасники сімейних відносин.
29. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків.
30. Шлюб. Державна реєстрація шлюбу.
31. Недійсність шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу.
32. Права та обов'язки подружжя по утриманню.
33. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей.
34. Права батьків і дітей на майно.
35. Обов'язок батьків по утримуванню дітей і його виконання.
36. Обов'язок повнолітніх дітей утримувати батьків та його виконання.
37. Соціально-правовий захист осіб, які зазнали насилля
38. Попередження всіх форм сімейного насилля
39. Соціально-правовий захист членів неблагополучних сімей
40. Правовий захист дітей, які опинились в складних життєвих обставинах
41. Захист прав ВІЛ-інфікованих громадян
42. Соціально-правовий захист бездомних та безпритульних дітей

43. Соціальний супровід неповнолітніх правопорушників
44. Розробити алгоритм правового супроводу окремої категорії сім'ї з конкретної проблеми
45. Правовий захист осіб з інвалідністю
46. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.
47. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
48. Органи і служби у справах дітей: повноваження, напрями діяльності, особливості залучення інших фахівців.
49. Характеристика видів соціальних допомог сім'ям з дітьми та основні умови їх призначення
50. Соціальна допомога у зв'язку з вагітністю та пологами
51. Одноразова соціальна допомога при народженні дитини
52. Соціальна допомога самотнім матерям (батькам)
53. Соціальна допомога опікунам (піклувальникам)
54. Соціальна допомога при усиновленні
55. Тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів
56. Одноразова допомога «Матері-героїні»
57. Умови призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям
58. Поняття та критерії оцінювання малозабезпечених сімей
59. Перелік документів необхідних для отримання допомоги малозабезпечених сімей
60. Призначення та припинення виплати державної соціальної допомоги малозабезпечених сімей
61. Основні види допомоги та пільг багатодітних сімей
62. Надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг
63. Порядок оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи
64. Право на отримання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам
65. Відмова у призначенні щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам
66. Допомога учасникам АТО та членам сімей загиблих під час АТО
67. Соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам
68. Щомісячна грошова допомога особі, яка проживає разом з інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

2,5 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, чинне законодавство, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

2 бали - Оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому лише обов'язкову літературу, чинне законодавство, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

1,5 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст

теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому лише обов'язкову літературу, чинне законодавство, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

1 бал - Оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

0,5 балів - Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Законодавчі акти

1. Конституція України : прийнята 28 червня 1996 р., із змінами від 08.12.2004р. *Відомості Верховної Ради*. 2005. № 2. 44 с.
2. Сімейний кодекс України : прийнятий 10 січня 2002 року № 2947–III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
3. Закон України «Про пробацію» : прийнятий 05.02.2015 року № 1197-1 / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>
4. Закон України "Про соціальні послуги" : прийнятий 17.01.2019р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
5. Закон України "Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей" : прийнятий 24.01.1995 № 20/95-BPP. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб : постанова Кабінету Міністрів України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
7. Закон України "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні" : прийнятий 1991 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
8. Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" : прийнятий 05.10.2000 № 2017-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.
9. Декларація прав дитини : прийнята 1959 р. URL : https://zakon.cc/law/document/read/995_384

10. Декларація про права осіб з інвалідністю : прийнята 1975 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
11. Постанова Кабінету Міністрів України “Положення про дитячий будинок сімейного типу” : прийнята 26 квітня 2002 року № 564. URL : www.rada.gov.ua
12. Постанова Кабінету Міністрів України “Положення про прийомну сім'ю” : прийнята 26 квітня 2002 року № 565. URL : www.rada.gov.ua.
13. Постанова Кабінету Міністрів України “Про утворення Державного департаменту з усиновлення та захисту прав дитини” : прийнята 26 березня 2006 року. URL : www.rada.gov.ua.

Посібники, монографії, наукові статті

1. Гребя Р. В. Нормативно-правове забезпечення реформування системи соціальних послуг в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 3(54). С. 1-8.
2. Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: збірник нормативно-правових актів та інформаційних матеріалів: Збірник законодавчих, нормативно-правових актів та інформаційних матеріалів / Упорядники: Н.В. Федорович, Н.М. Богданова, С.Г. Ліщинська. Київ: Міністерство соціальної політики України, 2018. 143 с.
3. Кобзева Т. А., Шапіро В. С. Сімейне право України : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2015. 90 с.
4. Колосок Андрій, Чернета Світлана. Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Правове забезпечення соціальної роботи». *Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота освітнього ступеня Бакалавр / за заг. ред. С. Чернети, Н. Корпач. Луцьк : Волинськ.. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 822 с. С. 367-391.*
5. Николаєва В. І. Нормативно-правове забезпечення функціонування системи соціальної роботи в Україні. *Право та державне управління*. 2019. № 2 (35) том 2. С. 194-202.
6. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
7. Смолярова М. Л. Право соціального захисту: Практикум. Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.
8. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ "ПВК" "Десна", 2016. 692 с.
9. Чернета Світлана. Соціально-правовий захист жертв домашнього насильства. *Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики: колективна монографія*. Волинський національний університет імені Лесі Українки. За редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк: Волиньполіграф, 2021. 323 с. С. 57-89.
10. Чернета С. Ю. Практична спрямованість підготовки фахівців із соціальної роботи до надання соціальних послуг. *The system of social services of Ukraine amidst transformation: modern trends and challenges : Scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. 220 p.
11. Чернета С. Навчально-методичне забезпечення освітнього компонента «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів». *Соціальна робота : навчально-методичне забезпечення ОПП Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота освітнього ступеня Бакалавр / за заг. ред. С. Чернети, Н. Корпач. Луцьк : Волинськ.. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 822 с. С. 495-519.*
12. Czerneta S. Treść i kierunki przygotowania pracowników socjalnych do pracy z podmiotami probacji. *Knowledge. Education. Law. Managment. Nauka. Oświata. Prawo. Zarządzanie*. 2016. № 4 (16). P. 26-34.
13. Stefano Liebman. Employment situations and workers' protection. URL : https://ilo.org/wcmsp5/groups/public/--ed_dialogue/-dialogue/documents/genericdocument/wcms_205366.pdf

Інформаційні ресурси

Верховна Рада України <http://www.rada.gov.ua>
Президент України <https://www.president.gov.ua>
Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://ombudsman.gov.ua>
Освітній омбудсмен України <https://eo.gov.ua/>
Офіційний сайт Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua>
Офіційний сайт Міністерства соціальної політики – <http://www.mlsp.gov.ua/>
Офіційний сайт Міністерства освіти і науки - [http:// mon.gov.ua](http://mon.gov.ua)